

Mahmut MAKAL
FAUST'UN DEDİĞİ
5.000 TL

Hayati Taşın YILMAZ
YOKSULLUKTAN
VARSILIGA
ISVEÇ
1.500 TL

GÖRKEM YAYINLARI
İSTANBUL

SAYI 167

abana

HAZİRAN 1990

500 LIRA

19 MAYIS BAYRAMI

19 Mayıs Atatürk'ü Ama, Gençlik ve Spor Bayramı Kutlamaları, önceki yillarda gittiği gibi daha gerkemli yapıldı.

Inönü Lisesi öğrencileri, piyanist eşliğinde ve cemberlerde gösterilerini narken, sık sık alkışlanıyor. Bu yıldı, göstericilerin, yillardan beri kalplasmaş不去 gösterilerinden aynı olduğunu gözlemliyor.

Fener alayı düzenlenen gece, beden eğitimi öğretmenleri eşliğinde 100'ün üzerinde dolarla dolasıldı.

FUTBOL ŞENLİĞİ

Abana Belediyesi, 19 Mayıs Bayramı nedeniyle bir futbol şenliği düzenledi.

Her tur dörenden yükselen olan bu şenlige büyük ilgi vardı.

Karşılıklı olarak dört takım arasında yapıldı: Esnafspor, Memurlu, Öğretmenler ve Belediye Spor.

Çekimsiz geçen karşılaşmalar sonucu birinciği öğretmenler, ikinciliği estİflat kazandı.

İzlenmeye gitti, 19 Mayıs günü, senlik karnası ile Genclerbirliği karşılaştı. Genclerbirliği, Elektromekanik'in senliklere çağrıldığını gerçeğeşivile öymeye başladı. Genclerbirliği yerine: Inönü Lise

19 MAYIS KUTLAMA GÜNÜ
İDAN BELEDİYESİ İNÖNÜ LİSESİ
ÖĞRETMENLER İŞBİRLİĞİ

11 mayıs Ahmet

si (öğretmen ve öğrencileri) övdü. Senlik kazanması, Inönü Lisesini 3-1 yendi.

Bu karşılaşmadan sonra, derece alan takımların ödülleri, Belediye Başkanlığına dağıtıldı.

YARININ ABANASINI NASIL İSTİYORLUZ

Nesrat AKTAN

Abana'nın son on yılın damgasını vuran en önemli olayı, kırıkkale fabrikalarının açılmış olmasıdır. Bu fabrikalarla Abana çok büyük degrider geçti. Her sonucu goturuşu degrider. En başta biraz da olsa, kapalı tarihi töpfemizden açık sanayi tarihimize geçti.

Yine son on yılın yaşanan en önemli olaylarından biri Abana'ya son bir zaman kavşamış olmasadır. Akşeva İlman çok geç kalınmış. Çünkü, eski denizci kültür, goller nedeniyle kayboldu. Buna katın, son yillarda vendilen bir denizci-İslamik kültürle çatışmaya başlamıştır.

Bu başka önemli olayla, kat karşılığı aralarak, Abana'ya getirilen yıldızlı öğrencilerin (merzibahit) gelmesidir. Hatta, fabrikalar sevdemi idileyen yillarda başlaması bir olaydı. Fabrika goci doldurmuştur. Durdurulamayan Abana'ya gidiş, son ilâşını aramıştır. Bir süre önceye (Abana'ya doğru) git, yaşamıştı. Bu, Abana'da belli olğada ikamet (sermaye) birlikte idenmiş. Ayrıca, yollar im-

KASTAMONU'DA ÇANAK ANTENE SALDIRI

(DEVLET)

Tv 3'ü ve övdü yayımı izleyebilmek amacıyla alınan çanak antenlerden biri saldırıyla uğradı.

Bir süre önce geçti olarak, kaleye ekardırı des-

neme amacıyla yayınlar izlenen antenlerden, kalede birakılan övdü amcası.

Karayolları'nda geçici olarak çalışan Süleyman Nihat'in 4 Mayıs'ta saklı-

ra sonucu çalışmaz duruma geldi.

Çanak antenler, Belediye-Halk işbirliğiyle 30'ar milyon liraya satılmıştı.

HASTANE HİZMETE GİRİYOR

Açılışı yapılan, ama çalışmayan Abana Devlet Hastanesindeki çalışmaları son aşınmaya geldi.

Yapılmış 1979'da hizmete bu 50 yataklı hastanenin yapımı geçen yıl tamamlandı.

Personel ve öteki ek sikliklerinin tamamlanmasına çalışılan hastanenin, bu ay içinde hizmete girmesi bekleniyor.

Hastaneye, Sağlık Bakanlığının 150 milyon lira değerinde tam donanımlı bir ambulans verildi.

ABANA'DA YENİ BİR İŞLERİ

Abana'da, "TUBAN Yarı Sanayi" adıyla yeni bir işletme kuruldu.

İşletmede kapı ve pencere menşeleri yapılmıyor. Hammaddesini Karabük'ten sağlanan eksteme üretimi İstanbul'da pazarlama başlıyor.

Mustafa Tunc ve Ortakları'nın kurduğu işletmeyi, veda alanında da açtılar.

İşletme yetkilileri, işletmede çalışan sayısını bu ay içinde 50'ye ulaşmayı hedefliyor.

İNEBOLU İL OLMAK İSTİYOR

Selim YILMAZ (Dünya)

Yeni İnebolu Gazetesi 21 Mayıs tarihli sayısındaki habere göre, İnebolu'nun il olma isteği kez de gittikçe gündeme geldi.

İnebolu, Öğretmenevinde bir toplantı düzenleyen Millî Eğitim Bakanlığı Avcı Akyol'un da destegini arayan İneboluların il olma isteklerini dile

Zil çaba da, bu soruyu yanıtlamasam İnebolu belki nifus itibarıyla yetersiz. Ancak sağrı konum ve yakın tarihümüzdeki yeniliklerinden şanslı.

DENİZYOLLARI'NIN YAZ ÇİZELGESİ

(DEVLET)

Denizcilik İşletmesinin Denizyolları gemileri, İstanbul ile Trabzon arasında yole taşımaya başladı.

7 Mayıs'ta başlayan yaz sezonu 12 Ekim'e dek sürecek.

İstanbul'dan haftada

bir (pazartesi saat 17.30'da) başlayan yolculuk ilk durağı Sinop'tur. Gemi, Samsun, Ordu ve Giresun'a da uğrayor.

Bilindiği gibi kışın, Karadeniz'de yole taşıma eğligi yapılmıyor.

ABANA'VI OLDURMEYELİM

Adnan ONEY

Huzurdeki bir Dünya'de yürüyor. Her an, düşmeyeceğimiz seyler görüyor, bilmiyor. Yıkılmadan sadece yıkılıyor. Kırkşanur, Dünya da da iyileş, da gire, da inşata olası gidiyor, gidecek.

Biz ne yapıyoruz? Bu kaynamamı, bu inşenmemi yok saymam gerekiyor. Yalnızca bugün yasyorum, bugünü kurtarmaya çalışıyorum. Artık, Berginkıl veren sloganlardan başka tutunduğum da yok. Okumuyorum, okunmadığını için de bilmediğimiz. Komşumuyorum, tartışmıyorum, üzmemiyorum. Teklisi, Birliğimizin dibindeki Anıta'yı femaleşir, çoğumda, aynıında bile deşil. Çocuklarımıza çektiğimiz zehirli gaz, içipmi amorfaktır.

Ege ve Akdeniz kıyılardan olsalar Bodrum'da bir tek kalmış. Side, herinden gecmem olsalar. Antalya'da söyle... Marmaris'in, Göksu'nun birkaç yıl katılı, İzmir'de, Bursa'da, İstanbul'da olsak üzere... Antalya'yı da olduracak!

Abana'ya salıp çakalım. Abana'yı oldurmeyelim. Betonlaştırmaya, gelmeye değiliz. Betonlaştıralım. Değerli belediyeçilerimiz, yapmanız için verdığınız her yeni yapım için söyleye, geleceğimiz 3-4 yıl sonrası değil, 50 yıl, 100 yıl, 1.000 yıl sonrazı düşünelim. Çocuklarımız, torunlarımıza devam edin! İnsanın en iyi, en vazgeçilmez hakkı: yaşam hakkı.

Dediğim, betonlaştırmaya gelmeye değiliz.

AYHAN KARAYALÇIN'IN SEÇİKLERİ

KÖY ENSTİTÜLERİNİN KURULUŞLARININ 50. YILINDA MAHMUT MAKAL VE FAUST'UN DEDİĞİ

Kuruluşlarının 50. yılında köy enstitüleri üzerinde çok yardım yaradı, kitaplar çıkarıldı. Enstitülerin imayının kusakları da giderken enstitülere gömle verdigini görüyoruz. 17 Nisan 1940 ta kurulan köy enstitüleri, ikinci Dünya Savaşının yokluğuk ve kilitli yılarda hizla yayıldı. Çok partili dicensi geçtiğimiz 1946 dan sonra amaclarından aptalı, 1952 den sonra alları da tarihle karıştı.

Enstitüler, 1946 de CHP'nin sağ kanadının apırgıyla yozlaşdırılmıştı baslandı. 1950 de DP nü yönetimi ile geçirmesyle de yokluğunu kolaylıda gerçekleştirdi. Köy enstitüleri kapatılmıştı da, 1946'da hizla tarihiyle çatışmalar suruyordu. 1956'da okulsa köy ve öğretmemiz eğrenci kalınmeyecekti. Kuruluşlarından 50 yıl sonra bugün, okullarımızın % 40'unun unutulmuş gerekimini var. O zaman "şıklarımız bu biz yapacağız, devlet yapacak" diyen yöneticilerimiz, bugün, kendilerini kendini yap demekten atınca düşünmektedirler.

Köy enstitüsü öğrencileri, köy koşullarına göre yetiştiyorlardı. İki yıl önceki gidecekleri köy beliydi. Okul yapımı o yıldan yetiştiyordu. Köy enstitüleri, köylere salladığı öğretmenlerde diskileşti, onları görevde yetişmemesi ve görevine yararlı olmaları için her çabayı sürdürdüler. Öğretmenin görevi yalnızca abeçeci öğretmekle bitmemiyordu. Beşerî olarak yetiştilen öğretmen, okulunu kendisi inançlılığı, köyün öteki sorunlarını çözüme katkıda bulunabiliyordu.

Ama, 1946'da daren berildi. Köye giden öğretmen, arkasında devlet hababını bulardı. Ağrı, Terci, İskagitoğlu, politikacıları karsısındaydı. Köy enstitüsü kurucuları yöneticileri, öğretmenleri işlerinden atılmış, ağır karacaşmalarla omuzlara astalar çektilerlerlerdi. Bu durum karşısında köye gideelerden, yenik düşenler oldu.

Ama cogunduk, bilincimizde olsa, kendini ve çevresini değiştirmeye adamız.

"Tevkit ederim suna!"

Davranıma bakın! Yasa adamlarına bakın! Çadırımı süslümeğe bağlı her şey. Ya da kapıkulu olmamamıza, oyle davranırmamamıza.

Tarihi saptadığı en son İvedik ağası Kozağılı'da. Onun isteme yakalı, türkâkâr halk söyle dizer dizer.

Bugün bile Kozağı, İvedik arkadaşları stemedigimiz kadar çok olduğu bir içerdid. Bu yüzden halk, kendi benliğimizi bâlamanamıştır. Çünkü "ağalar her şey'e kaftıdır. Kim söyle bâkalardım, yükselse bâkmaya başlarça kâfâzunu surulur ve dargın bâkmışsa saglanır. Onun içint de, kimse yakarı bâkmayı cesur olmaz."

Hissem bir kenarına da, bir kamyomin girdigidi, kârnamı bir kurbaga olsa ilâştiyormuş. Yâlnız, bu kurbaga kırışmamış beylik bir suçlu sandır. On solasına atığa kalkıta! Kamyona oyle bîcimlendirmiştir.

Sondaki bu öğretmen bâkalık etmedigide ve siz, unutma, dâvâda asıl on sol atığa atığa kalkık, kurbaga olsâdınız. Bâlakâr, ola kurbagâdan öğretmeni solucungunu tesbit etmektedirler.

Sonra Aksaray Köy Enstitüsünün "âdare" sindeyir. Bakan öğrencisi:

"Sen heminle nasıl böyle konuşulsun?"

Okul Müdürü Hâlid Özükkâr de olsadıracı ve Aksaray'a destek vere, göz kırpıracı.

- Ben dâvâdakârının soyadını der Aksaray

- Sen, gitgîn her yerde işteceğin? der Bakan.

Sonra Aksaray'da:

- İstediğin kadar iste! Su egeyen sular, uskun tâlibe alıpmamış, konusuna bir yûmruk vurup yere devriyorum. Ezbî bir iplüm olusuyor boylocı.

Saat 9 oldu, 9.30 oldu, 10 oldu. Ortada ne Vali, ne de Muavin vardı. Sabırılmamaya başlamıştık. Kalktık, silonda gezinmek istedik. Bay Hademe' oldugu anlaşılan pâla hıskılı bir adam:

- Ortâlîka gerimmesin, duvar dâhinde durun! dedi. Salon yeni paspaslanmışdı. Bu uyarı hem daha da tedirgin etti. Valinin Odacısı olduğunu anlatan Bay Hademe:

Bakar inâni! Hem yem, Ankara Vilâyet Konferânde çalışma kâfî başlı? Bu erken gelmiş olmamak! Sakın dedim.

INONU LİSESİ

Bir gretene "okuyucu mektubu" köşesinde yazıyorum da bir okuyucu

"Abur Inönü Lisesi'ndeki öğrenciler, Lise Mâdârâsının kişiye kataryla 'imbeller' ve 'çâfîkârlar' olarak ikiye bölündü. Bu ayrom, hem ortakâl, hem de lise öğrencilerine uygulanmaktadır. Okulda çögülu bulunan bîzlerin durom çok tedirgin ediyor. Durumu gretene arâşılığyla kamuya sunuyoruz, Millî Eğitim Mâdârâğına ya da Valilikçe bu konuda doymamıza açıklamayı yapısınasın istiyoruz."

(Mahmut Makal, Faust'ın Dedisi, Sayfa 311)

Köy enstitüsü öğrencileri büyük özgürlük, hâlikârî doğruları duâlambâcız söylemeleri, evet ettiğimiz ci olmaları. Baylarım çok akârde girmesini bay nedenle rüti tâbii outâlikler.

Köy enstitülerinden gerçek yazarlar yetişti. Bolumlu başında Mahmud Makal gelir. Makal, köy enstitülerini simgesi. 1950'de sayınla "Bâlin Köy" yapıltı. Köy gerginliği olduğu gibi ortaya koymaya büyük fertimiz konservî. Sık oku başı derde girdi. Ama, gidecekleri söylemeye iştirâmet etti.

Makal'in yüzündüğü yapıyı saat 15'tir. İlk yaptığı "Bâlin Köy" de tüm çapaklılığı la âlay andatıyordu. Son kitabı Faust'ın Dediği idedi? Ya, köy de mühâlîmâkâda beraber, ağırbî kentriedir. Makal, yalnızca kendini değil, kimi arkaadaşlarını da sergiler. Bu evinden.

Aktâlının yanında kendileşen herşeyin üzerinde styan: istememiz yaşımda sükûn pikâum olan kimi kâymakam, vali, okul müdürü, genel müdür, bakan, yârcı, bekim, aley kâmatan gibi bogazımızı karsıda onda egemenlik koy enstitülerin çapaklarını, swâsimânumu nyâkârları de var. Bu vapita. Van surânlarda hundardan alıntı bulacaksınız. Makallar cogâmadıkça, bu hagnaz okumuslarım kökleri kazınamayacak.

Köy enstitüsü kapâmaka, köylü "künden" can landırılabilmek içint, ele geçen urâhın en büyük olâzâğı en zillenmiştir.

Köy enstitülerimiz kurulduğu 50. yılında, enstitü ya zarârlar yapıtlarından örtüklenmeye, sürdürdüklerini dayanı, enstitüfâller ve enstitüfâllerin verenlerin saygıyla selâmîlmâr.

AYHAN KARAYALÇIN
/ Mahmut Makal, Faust'ın Dedisi
Görsel: Yavuzhan, İstanbul, 1981
sayfa: 3.000 TL

İstanbul'da, enstitüfâller ve
Görsel: Yavuzhan (tel: 559-72-11)
Düzen: Dâvâne (tel: 326-25-11)
Mâsâ: Gözler, İstanbul, Temmuz
Baskı: İlahî

Kuzan Hademe:

- Senin isteme lâzım mı, ne zaman gelirse gelir?

Beklemeye başladık. Elbette duvar dâhinde ve de ayakta bir aya Bay Hademe, bekleyenleri ve oturanları ayağa kaldırarak, duvar dâhine strâdat, dürgün durumunu öğlediktensin.

Selâm dır! Komutu verdi. "İllâ büyük" gelmişti.

Saat 10.30'a gösteriyordu. Ilyice bozulmuştur. Hademe:

Saat 10.30'da gireve başlayan adam içint ayaga kâlmaz! Selâm da duymuyorum! diyecek tepkimi gösterdim. Arkadaşım beklemekten ummamış, kaybolmuştur.

Geleb "büyük", hizmî yazı vereceğim. Vâli Muavin'in: "Baktım, egnâlmacığınız yok. Bey dâkika sonra kapıya çapır girdiğini içeri. Muavin Bey, sağasında elinde gazete okuyor du. Elimdeki yazıyı utratım.

- Dâhâda bekle! dedi, hiç yüzüme bakmadan. Elimden aldığı belgesi, masanın öteki ucuna terşîy birâz.

Dışarı çıkışına, on dakikadan çok bekleyemedim. Yeniden kapâmâ calp girdim. Hiç yüzüme bakmadan dâhâda bekle! dedi yine. Zorâet okumayı sürdürdü. Bense yâsâda alıp, Zorâet Mâdarâzâ, oradan Fîlâlîk Mâdarâzâ, dâha sonra da Orman Çitligâne gidecektim. Saat 17'ye dâhâda veristiremem Karabaşanı içindiydim.

Saat 11 olmuştu. Hademebaşı:

- Vâli Bey geliyor, duvara doğru çekilen, selâm durum, dâhînâ dâhânu! diyordu. Gelen, Vâli Nevzât Tandoğan'dı. Üzüm boyla, çok ağıbâsi ve resmi görülmüşlüdü. Vâli oda sâna gireken, ben de Muavin'in odasına daldım yine. Sigara içmem, gazete okumamı suruyordu. Kahve içiyordu bu kez.

- Beyzendi, bismî helgemi imzalayacağınız? demem le Muavin başındı yine:

- Üç dâhâda da, bekle dedim sans!

Masamın yanına sarıp yazdım kapâna, ben de serteldim:

- Sizin imzâsını olmasa şart değil! Vâli Tandoğan da imzalar! Vâli adam yemez ya? demedim adam kahveyi misâkî birâz, ayağa fırladı gibi, sol bileğinden yakaladı. Rende de korku kâlmadı!

Saat 4.00

HAYATI TAHSİN YILMAZ GÖLKÖY ENSTİTÜSÜ ÜZERİNE KİTAP YAZIYOR

Gazetemiz Genel Yayın Müdürü Hayati Tahsin Yilmaz, Kastamonu Gölköy Enstitüsünü anlatan bir kitap hazırlıyor.

İki bölümünden oluşan bu kitabı birinci bölümünde, Gölköy one ekinlerak enstitülerin koza târibesi; ikinci bölümde de okulmları verilecek.

İsveç'te oturan Hayati Tahsin Yilmaz, kitabına daha sağlam olabilmesi

